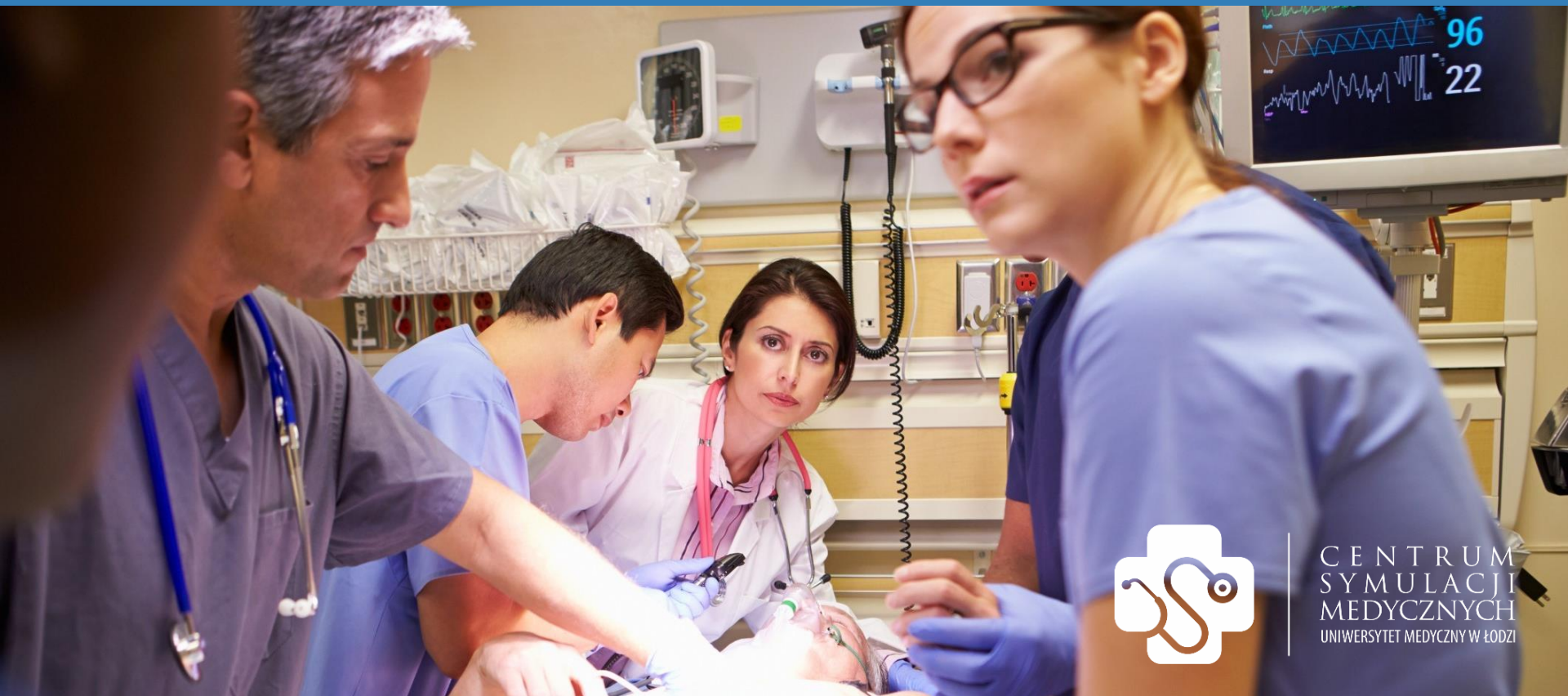

UNIwersYTET
MEDYCZNY
W ŁODZI

Błędy poznawcze w medycynie

CENTRUM
SYMULACJI
MEDYCZNYCH
UNIwersYTET MEDYCZNY W ŁODZI

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projekt „KompendiUM - wysokospecjalistyczny program rozwoju kompetencji osób dorosłych w obszarach strategicznych” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, umowa nr FERS.01.05-IP.08-0520/23-00

umed.pl

Błędy poznawcze w medycynie

- Błędy poznawcze – droga „na skróty”.
- Teoria podwójnych procesów.
- Rodzaje błędów poznawczych.
- Narzędzia do zapobiegania błędom poznawczym.

Teoria podwójnych procesów

Typ pierwszy:

- szybki,
- intuicyjny,
- automatyczny,
- emocjonalny,
- nieświadomy.

Typ drugi:

- wolny,
- celowy,
- rozważający alternatywy,
- racjonalny,
- świadomy.

Czynniki wpływające na błędy poznawcze

- środowisko,
- złożoność sytuacji,
- deficyt informacji,
- presja czasu,
- zmęczenie i niezaspokojenie innych podstawowych potrzeb,
- emocje i odczucia,
- brak wsparcia.

Błędy poznawcze w czasie i przestrzeni

1. Skąd przyszliśmy – **błędy percepcji.**
2. Gdzie jesteśmy – **błędy rozumienia.**
3. Dokąd zmierzamy – **błędy projekcji.**

Wybrane błędy poznawcze

1. Heurystyka

zakotwiczenia.

2. Heurystyka

dostępności.

3. Podstawowy błąd

atrybucji.

4. Skrzywienie

zawodowe.

6. Błąd pominięcia

7. Błąd potwierdzenia.

8. Satysfakcjonujące
wyszukiwanie.

9. Efekt

niepotrzebnych
informacji.

5. Nadmierna pewność
siebie.

10. Efekt autorytetu.

Heurystyka zakotwiczenia

Metoda wnioskowania w oparciu o informację, otrzymaną najczęściej na początku lub na końcu komunikatu (efekt pierwszeństwa i efekt świeżości), do której z jakiegoś powodu przykładamy wagę.

Heurystyka zakotwiczenia

- to i tylko to – gdy tylko jedno rozwiązanie jest brane pod uwagę
- wszystko, tylko nie to – gdy właściwe rozwiązanie nie jest brane pod uwagę
- wszystko jest w porządku – gdy problem nie jest rozpoznany

Heurystyka dostępności

Metoda wnioskowania polegająca na przypisywaniu większego prawdopodobieństwa zdarzeniom, które łatwiej przywołać do świadomości i posiadają ładunek emocjonalny.

Podstawowy błąd atrybucji

Tendencja do wyjaśniania zachowania lub problemów obserwowanych osób w kategoriach przyczyn wewnętrznych i stałych takich jak płeć, wiek, pochodzenie, czy status społeczny.

Skrzywienie zawodowe

Błąd poznawczy polegający na utracie bezstronności osądów i obiektywności wnioskowania za sprawą zakresu posiadanych zainteresowań zawodowych i kompetencji.

Nadmierna pewność siebie

Błąd poznawczy znany jako efekt Dunninga-Krugera, polegający na przecenianiu swoich umiejętności przez osoby niewykwalifikowane w jakiejś dziedzinie, podczas gdy osoby wysoko wykwalifikowane zaniżają ocenę swoich kompetencji.

Błąd pominięcia

Tendencja do oceniania ryzykownych,
a czasem nawet szkodliwych działań
jako gorszych i bardziej
niemoralnych, niż równie szkodliwa
bezczywność
i brak działania.

Błąd potwierdzenia

Tendencja do preferowania informacji, które potwierdzają wcześniejsze oczekiwania i hipotezy, niezależnie od tego, czy te informacje są prawdziwe i jednoczesne pomijanie lub umniejszanie kontrargumentów.

Satysfakcjonujące wyszukiwanie

Tendencja do odwoływania poszukiwań,
gdy „coś” zostanie znalezione,
prowadząca do akceptacji diagnozy
przed jej weryfikacją i rozważeniem
diagnoz alternatywnych.

Efekt niepotrzebnych informacji

Błąd poznawczy polegający na poszukiwaniu informacji poprzez eskalowanie procesu diagnostycznego nawet wtedy, kiedy nie jest to potrzebne do podjęcia decyzji terapeutycznej.

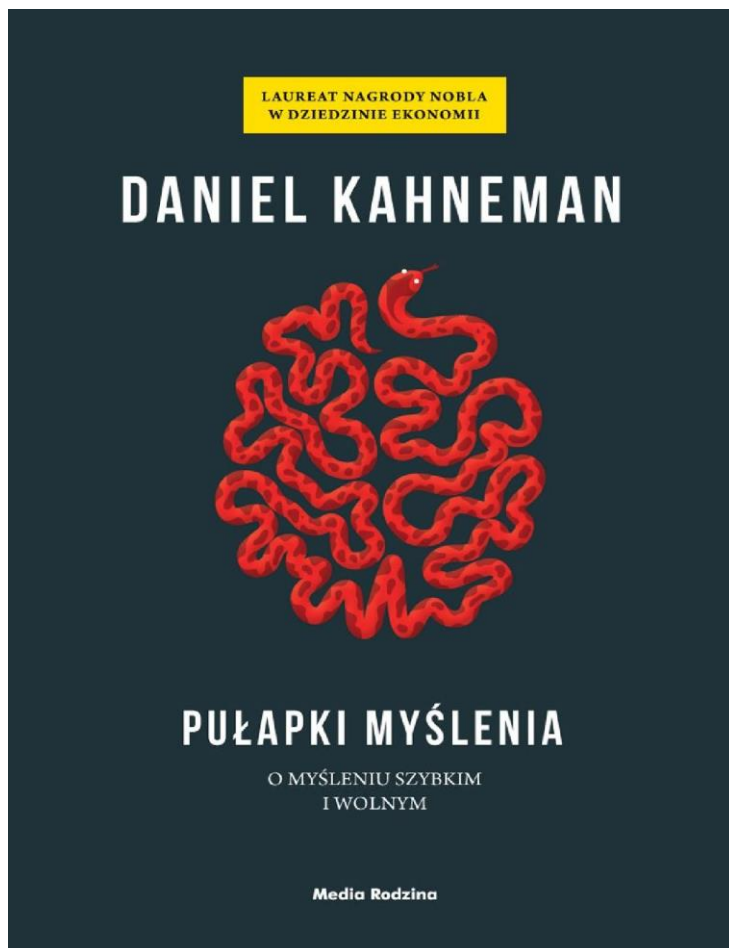
Efekt autorytetu

Błąd polegający na uznawaniu autorytet, pomimo odmiennych poglądów w danej kwestii i niekwestionowaniu go wskutek skrepowania, poczucia szacunku lub obawy narażenia się na zarzut niekompetencji lub zarozumiałości.

Przeciwdziałanie błędom poznawczym

1. Przygotowanie (zero point survey).
2. Dzielenie sposobu myślenia (ang. mental model):
 - rozumienie sytuacji,
 - rozumienie zadań,
 - rozumienie zasobów.
3. Wczesne szukanie pomocy.
4. Podwójna kontrola.
5. Kwestionowanie planu.

Dziękuję za uwagę!
slawomir.balcerak@umed.
lodz.pl

